

asel, dat over een
n door velen los-
r A. Kuyper ons
heeft gebracht: het
istenen achter het
ik lezen liet. Het
l der christelijke

al met de noodige
estuit der Synode.
kan ook zijn, dat
heeft met andere
nen geen tijd heeft
t altijd een poosje,
als ze komen moe-
die auteur van
staat is, in eigen
dat een „artikel“
t. Hoe het zij, de
n reeds uitgelaten.

doordringen — ik
kerk het terrein
met een bepaalde
nuriijk dwaasheid
reformeerd partij
voer te leggen, dat
de pers vermeldde
n.l. van een ge-
gronden, waarop
conclusies juist zijn.
is verstanden wijd
en.

K. S.

KUNST

wen.

in Christus gestor-
van Prof. Dr. Ph.
fallener Studenten“
e sterke jongens
[schreiden
edend levenslicht
op God gericht
even dra moest
[scheiden
rbloedend beiden
vlamde, gansch
[ontwricht
van genâ door-
[licht,
ood zich te be-
[reiden....

id in bittre smart
d had hun wee-
[nend hart
uiten alle lijden
rugweer opgetast
even, schaamlie-
[last.
v, tot eeuwlglijk
[verblijden!]

a het heil, dat Hij
hoe Hij dat zoo
njdennis Christus
alles nu Christus
moest het worden
ij het uitwendige
op zichzelf, bij
hooren tot Abra-
tere sabbathrust
an Gods geboden.
Gods offers zijn
hart. Die priester
en iets af, waer
bestelijke realiteit
ag er om, daarin
en, en Zijnen te
om zoo te zeggen
a overleggen, af-
an bekwaamheid
ige, opvatting en
verstandig zijn al-
een kindeke, dat
t aangrijpt, maar
geestelijk achter

zijne meerderheid
ordeningen er aan
repen. Het zag ze
n Zijn heilswerk
ure eigenlijke be-
Gods, merkten zij
middelen, waar-
erwerven en deel-
ten. Vleeschelijke
hods Israël waar-
eerlijkheid straks
Onderhouding der
geschreven offers

Zoo wou de HEER nu hier Zijn lieve kinderen
[weiden,
In dezen bangen ban van aarde's wreedst gericht
En hen, geveeld als door een bliksemenden zucht
In d'enge poort der trouw, ten eeuwgen leven
[leiden.

„Dies zullen wij, hun broeders, wijd Zijn lof ver-
[breiden
Om zóoveel milde liefde in zóoveel leed gesticht
En knielend nifgen voor den Koning van het Licht,
Die Satan sloeg, waar duivlen doodendansen
[reiden.

Uitzuivrend al den drab uit veler vragen wel,
Nu hemellicht in levensheimen kwam breken
En bij het loopgraaf-vuur aan zondaars Zijn bestel
En stervensvrede gaf, zoo onvergeetlijk schoon,
Dat waar op jonge levens houten kruisen steken
Gods groote glorie brandt, temidden van de
[doën.

JAN DE MARÉ.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN

Een nieuwe Moraal?

V.

„Het vertrouwen op God is vervan-
gen door den Dienst van den Mensch.“¹⁾
In deze tartende woorden vallen de Webbs de
bolsjewistische opvattingen over den „dienst aan
de gemeenschap“ samen. Zij geven daarmede nog
eens uitdrukkelijk te kennen dat het atheïsme het
gansche Russische leven beheerscht: Rusland wil
een „land zonder God“ zijn.²⁾

Het is dus verkeerd, zooals we den vorigen keer
reeds opmerkten, om bij de beoordeeling van de
bolsjewistische samenleving, de afzonderlijke han-
delingen eerst los te maken van hun godlooze
basis, en dan de waarde daarvan te bepalen. Deze
methode sticht louter verwarring: abstracte voor-
stellingen nemen de plaats in van de werkelijk-
heid. Op die wijze kunnen nooit bevredigende
conclusies worden getrokken.

Zoo heeft het weinig zin om den „dienst aan
de gemeenschap“ op zichzelf te beschouwen, en
daarover een oordeel uit te spreken. Als een
volk zich vereenigt tot een heilloos doel, als
het al zijn krachten geeft aan een bouwwerk
dat op ondeugdelijke fundamenten rust, is elke
medewerking af te keuren. De talenten worden
bij een deelname aan een dergelijken collectieven
arbeid, ook wanneer zij de voortbrenging van
goederen beoogt, misbruikt.

Openlijk betuigen nu de bolsjewisten dat hun
strijd voor een „communistic samenleving“,
een strijd tegen God is. De mensch moet door
zijn arbeid bewijzen, dat het geheel overbodig, ja
zelfs schadelijk is om aan God te gelooven. Door
„grondige wetenschappelijke voorlichting“, zal
men hem in zijn ongeloof steunen. Critiek op de
leiding der wetenschap is ongeoorloofd. Wie zich

1) Sidney and Beatrice Webb: Soviet-Communi-
sm, dl II, pag. 1138.

2) Vgl. N. Pörzgen: „Ein Land Ohne Gott“.

het zich rein houden van wat niet gegeten noch
aangeroerd mocht worden, het niet-overtreden van
het sabbathsgebot ook in zijne pharizeesche uit-
spinsels, dat was toch de weg ter behoudenis, ten
leven, daardoor verwierf men zich toch het toe-
gezegde heil. Zij zochten aldus hunne eigene ge-
rechtigheid op te richten, en verstonden niet, hoe
God hun door die instellingen en wetten had willen
leeren uitzien naar Christus, en had willen teeke-
nen, wat Hij zou doen om hen door Gods genade
te beschikken niet maar aardsche macht, doch veel
hooger, eeuwige redding en zaligheid.

Door die beschouwing en levenswijze botsten zij
tegen den Heere Christus en Zijn woord en werk,
toen Hij op aarde verscheen en leerde en leed en
eindelijk ook den kruisdood stierf. Hem, de vervul-
ling, en den Vervuller van al hun van God
ontvangen wetten en instellingen, herkenden zij
niet, toen Hij tot hen kwam als de in en door dat
alles geprofeteerde. Van zulk eenen Messias wisten
zij niet af, ondanks al hunne van God ontvangen
voorrechten, instellingen, wetten. Hem begeerden
zij niet. Tegen Hem stelden zij zich al feller, en
eindelijk grepen zij hunne wet om op grond daar-
van Zijnen dood te eischen: Wij hebben eene wet,
en naar onze wet moet Hij sterven.

Zoo heeft Israël zijnen ceremoniëlen dienst met
zijne door God verordende bepalingen en gegeven
typen niet verstaan, maar verkeerd opgevat en
misbruikt om er zichzelf mee te schaden en zijnen
van God gegeven Christus mee te brengen aan het
kruis en in den dood. Bij dien ceremoniëlen dienst
werd het behandeld als wijs en verstandig, als een
volwassene, die niet bij het uiterlijke zou blijven
staan, maar zou doordringen tot den geestelijken
zin. Eigene werkzaamheid, eigen redeneeren en
doordenken, moest daar nog bij te pas komen.
Het werd daarbij nog niet behandeld als een

niet geheel aan haar overgeeft wordt van onwil
en reactionnaire gezindheid beschuldigd, en ver-
volgd.

Stanley Jones verhaalt van een jongen man,
die gevangen werd gezet omdat hij weigerde zich
bij een anti-godsdienstig collectief aan te sluiten.
Een hoogleeraar, die het naturalisme een „onvol-
ledige levensfilosofie“ noemde, werd „tot de orde
geroepen en bewaakt“, opdat hij verder zwijgen
zoude.³⁾ Talrijke intellectuelen, die de onderdruk-
king van zoovele harde werkers niet langer kon-
den aanzien, en om des gewetens wille hun stem
tegen de gewelddadige vestiging eener „klasseloze
samenleving“ verhieven, werden zwaar gestraft.

„Zouden wij ooit“, schrijft Stanley Jones, „door
ons als een duivel te gedragen, den duivel kunnen
uitdrijven uit een volk? De communisten hebben
niet geaarzeld het te probeeren. Telkens opnieuw
hebben ze, in de vervolging van hun echte of
veronderstelde vijanden, zich gedragen als dui-
vels om zoo den duivel uit de menschen te drij-
ven. Maar het gaat niet. Het is niet mogelijk
om met geweld vrije menschen te scheppen.“

Volkomen juist geoordeeld! Maar diezelfde Stan-
ley Jones projecteert maar al te dikwijls zijn
geidealiseerde beelden in dezelfde werkelijkheid,
waarover hij zooveel zulke uitstekende opmer-
kingen maakte, verliest haar dientengevolge uit het
oog, en... kan nu slechts woorden van waar-
deering vinden. Zoo meent hij opeens dat de
Russische samenleving op coöperatie gegrond
is, en stelt haar daarom hooger dan de Wes-
tersche, welke z.i. door concurrentie wordt
beheerscht.

Hij ziet niet in, dat deze vorm van „coöpe-
ratie“, waarin naar zijn eigen woorden de men-
schen zich opzettelijk als „duivels hebben ge-
dragen“, een groote stap achteruit beteekent,
in plaats van vooruit. De idee van „coöpe-
ratie“, van „collectieve productie“, van „dienst
aan de gemeenschap“, welke hem met geestdrift
vervult, stelt hij in plaats van de realiteit. Vandaar
de verwarring.

...

Er is dus geen sprake van, dat elke „dienst van
den mensch aan de gemeenschap“, een zedelijk
goede daad is.

Rykof, de man van den „rechtervleugel“ der
communistic partij, die nu van het toneel
verdwenen is, typeerde de Russische samenleving
eens met de woorden: „ons systeem is gebaseerd
op wantrouwen jegens iedere kleinere schakel
van de keten“⁴⁾. Elke organisatie wekte achter-
docht op bij de leiders, en doet dat nog. On-
ophoudelijk worden zij gecontroleerd, gezuiverd,
ontbonden, gereorganiseerd. En aan zulk een „ge-
meenschap“ moet de moraal worden ontleend? Zij
zou de „bron der ethiek“ zijn? Duidelijk blijkt
dat wanneer de maatschappij de wet Gods ver-
werpt, en zelve wetgeefster wil zijn, de menscheit
tot anarchie vervalt.

Een „geest van wantrouwen“, Rykof heeft het
zelf gezegd, doordringt alles. Maar dat beteekent
de heerschappij van het individualisme in zijn
meest verwerpelijken vorm. Een werkelijk „col-
lectief“ is in zulk een samenleving onmogelijk.

3) „Christus' Antwoord op het Communisme“, pg. 222.

4) „Soviet-Communism“, dl. II, pg. 800. Men zegt dat
Tomsjy eenige weken geleden zelfmoord heeft gepleegd.

kindeke, van hetwelk alle voorwerpen, waarmede
het zich zou kunnen wonden, verwijderd worden,
en dat de spijze geheel geroed in den mond ge-
stoken ontvangt. En zie, met die ceremoniële wet-
ten en instellingen heeft het zichzelf den onder-
gang toegevoerd, en zijnen Messias aan het kruis
gebracht. De heilsopenbaring door symbool of
zinnbeeld, door ceremoniële offer en gebod, de
heilsopenbaring als voor wijzen en verstandigen,
als voor volwassenen, moest vervangen worden
door eene heilsopenbaring als aan kinderkens, die
bij hunne voeding en kleding en verzorging niets
hebben te doen dan maar te slikken en zich te
laten bedienen. Want anders werkte zij geen heil,
maar onheil, geen leven, maar den dood, door de
dwaasheid der menschen. En daarom zeide de
Heere: Ik dank U, Vader, dat Gij deze dingen voor
wijzen en verstandigen verborgen hebt. De Joden
vragen een teeken, en willen als wijzen en ver-
standigen zelve oordeelen en beslissen. De Grie-
ken zoeken wijsheid. Hun inzicht zal het uitmaken.
Aldus is het kruis van Christus voor beiden ver-
werpelijk, voor den Jood eene ergernis, voor den
Griek dwaasheid. Daarom heeft het Gode behaagd
door de dwaasheid der prediking zalig te maken
die gelooven. Hij heeft Zijne heilsopenbaring zoo
willen geven, dat zij geschikt is om kinderkens
tot verlossing en zaligheid te zijn, voor allen, die
zich alleen op Gods genade en heilswerking ver-
laten, zonder eenige eigene werkzaamheid, waar-
digheid of verdienste.

Wij moeten, om des Heeren dankzegging hier
recht te verstaan, ook letten op den tijd en de
omstandigheden, die hier uitdrukkelijk genoemd
worden. In dien tijd antwoordde Jezus en zeide,
schrijft Mattheüs: en ekeinoof tooi kairooi. Welke
gelegenheid was dat? Johannes' discipelen waren
gekomen om den Heere te vragen, of Hij was,

In Rusland is dat ook meermalen uitgesproken.
De geschiedenis van de bolsjewistische regeering
is gekenmerkt door scherpe conflicten, door
grootte belangentegenstellingen, welke duidelijk
toon dat van een „gemeenschappelijke dienst“
geen sprake is. De oproep daartoe werd dikwijls
als een harden dwang gevoeld, als een machts-
misbruik van de leiders. De voorbeelden zijn voor
het grijpen. De terreur over de „koelakken“, de
vervolg van de minderheden in de Oekraïne
en in het Finsche grensgebied, de strijd tegen
de geloovigen: het zijn allemaal daden van grove
willekeur en wreed geweld.

Maar ook in den communistischen kring zelf
heerschen ernstige meningsverschillen over de
wijze van afbetaling der z.g. schuld aan de ge-
meenschap.

Het waren vooral de vakverenigingen, die tegen
de zware eischen der creditrice protesteerden.
Een belangrijk gedeelte van de opbrengst der ge-
produceerde goederen werd namelijk aan de wer-
kers onthouden. De sociale diensten kostten veel
geld, de kapitaalbehoefte der industrie waren
zeer groot: aan de outillage der bestaande inrich-
tingen ontbrak veel, talrijke nieuwe fabrieken
moesten gesticht worden, en grootsche plannen
voor de opwekking van elektrische energie
wachten op een uitvoering. „Dat alles“, werd
beloofd, „was voor de arbeidsgemeenschap even
noodzakelijk als de uitkeering van loonen.“

Die noodzakelijkheid werd echter door de be-
trokkenen aanvankelijk niet gevoeld. Tomsjy⁵⁾,
langen tijd de opperste leider der vakverenigin-
gen, ontkende in 1929 op een congres dat het de
taak der arbeiderssyndicates was om voor de
perfectionneering der technische productiemidde-
len te ijveren, ook al zou zij den groei van het
voortbrengingsvermogen tengevolge hebben. Inte-
gendeel: hij beschouwde het als de plicht der
organisaties om steeds de verbetering van de ma-
teriële omstandigheden te bevorderen, en niets
anders. Dat de regeering een „socialistischen
wedstrijd“ verlangde, welke de goederenproductie
moest opvoeren, bewees z.i. wel dat deze groot
gebrek aan alles had. Het was volgens hem
echter niet geoorloofd om zulke enorme offers
van de arbeiders te vragen, teneinde haar uit de
moeilijkheden te helpen.

Stalin won den slag. Zijn vijfjarenplan
eischte een buitengewone krachtsinspanning van
de werkers. Op alle wijzen moest van hun
kracht gebruik worden gemaakt, zelfs de vrije
tijd mocht niet ledig worden doorgebracht: de
z.g. arbeidsexpedities in de groentekwekerijen
waren wel in naam vrijwillig, in werkelijkheid
werd echter een zware sociale druk uitgeoefend
om de onwilligen te dwingen daaraan deel te
nemen.⁶⁾

De leiding der communistische partij kon de
onafhankelijkheid der vakverenigingen niet lan-
ger dulden. Zij verzekerde zich nu van de voor-
naamste bestuursfuncties. Een vervolging op
grootte schaal vond plaats, overal ontdekte de
G. P. U. plaatselijke bestuurders, welke „aan het
proletariaat vijandig(!) gezind waren. Deze on-
trouw elementen werden verwijderd.“

Zoo overtuigde het Sovjet-gouvernement de ge-
organiseerde arbeiders, dat zij niet voor hun

5) W. H. Chamberlain: „Russia's Iron Age“, pg.
279 e.v.

die komen zou. De Heere had daarop naar Zijne
werken, als vervulling van Jesaja's profetie, ver-
wezen. En toen Johannes' discipelen weggegaan
waren, had Hij de grootheid van Johannes als
profeet in het licht gesteld, waartegenover Zijne
eigene hoogheid als Godsgezant te meer uitkwam.
Maar Israël liet zich zoomin door Johannes, als
door Hem winnen tot eigen behoud. Op den eenen
hadden zij dit aan te merken, op den ander
dat. De Heere vergelijkt hen bij kinderen, wien
niets naar den zin is, en die zoomin door het
eene spel, als door het andere, zich tot spelen of
medespelen laten bewegen. En dan komt Zijn
woord over Chorazin en Bethsaida en Kaper-
naüm. Hij had in deze steden veel gewerkt, groote
wonderen verricht. Maar hare inwoners bekeer-
den zich niet, en namen Hem niet aan, enkelen
uitgezonderd. Het liep dus tegen het laatst van
's Heeren werkzaamheid in Galilea. Weldra zou
Hij dat verlaten om door Perea naar Jeruzalem
te trekken en daar gekruisigd te worden. Nu zag
de Heere terug op Zijnen velen arbeid onder
de Joden en in Galilea. Wat was de vrucht?
Dat de Joden over het algemeen, en de Galieërs,
en ook de meest bevoorrechte steden als Cho-
razin, Bethsaida en Kapernaüm, Hem verwierpen,
en onbekeerlijk bleven. Het was met hen erger
dan met de inwoners van Tyrus en Sidon en
zelfs Gomorra. Maar daarom zou het hun ook
erger vergaan. Ik zeg u, sprak onze Heiland,
het zal Tyrus en Sidon verdragelijker zijn in
den dag des oordeels, dan u, gij Joden van
Chorazin en Bethsaida. En Kapernaüm, gij zult
tot de hel toe nedergestooten worden. Bij rijker
begenadiging en bevoorrechtiging ook zwaarder
schuld en schrikkelijker oordeel, zoo die goe-
dertierenheid Gods niet tot bekeering doet komen.

S. GRELDANUS.